

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

Massadigitoinnin palvelukuvaus

Valtionhallinnon analogisten tietoaaineistojen siirtäminen Kansallisarkistoon ja muuttaminen digitaaliseen muotoon

1 Yleiskuvaus palvelusta

Kansallisarkisto ottaa vastaan valtionhallinnon viranomaisten pysyvästi säilytettäviä eli arkistoitavia tietoaaineistoja ensisijaisesti digitaalisessa muodossa.

Kansallisarkisto tarjoaa viranomaisille arkistoitavan tietoaaineiston vastaanottoa, digitaaliseen muotoon muuttamista, säilytystä sekä käyttöä koskevaa massadigitoinnin palvelua. Palveluun kuuluu myös digitaaliseen muotoon muutetun analogisen tietoaaineiston hävittäminen, palvelun kehittäminen sekä digitaalisten tietoaaineistojen laadun ja saatavuuden edistäminen.

Tehtävät perustuvat lakiin Kansallisarkistosta (1145/2016) 2 § sekä arkistolaissa (831/1994) Kansallisarkistolle säädettyihin tehtäviin.

2 Palvelun tarjoaminen

2.1 Palvelun osapuolet

Palvelun osapuolina toimivat palvelua tarjoava Kansallisarkisto sekä palvelun asiakkaina valtionhallinnon viranomaiset (jatkossa siirtäjä), joiden hallussa on pysyvästi säilytettäviä eli arkistoitavia tietoaaineistoja.

Osapuolten välille tehdään aina vakioamuotoinen sopimus palvelusta.

2.2 Massadigitointiin siirrettävät arkistoitavat tietoaaineistot

Massadigitoinnin palveluun siirretään arkistoitavia tietoaaineistoja, jotka on Kansallisarkiston antamissa seulontapäätöksissä määrätty arkistoitavaksi yksinomaan digitaalisessa muodossa. Massadigitoinnin siirto-oppaassa on määritelty aineistotyyppit, jotka eivät sovellu massadigitointiin. Tietyt ominaisuudet, kuten tietoaaineiston huono kunto, rajaavat osan tietoaaineistoista massadigitoinnin ulkopuolelle.

Massadigitointiin ei voida siirtää Valtioneuvoston asetuksen (1101/2019) mukaisia turvallisuusluokiteltuja tietoaaineistoja. Palveluun voidaan siirtää julkista tai käyttörajoitettua tietoaaineistoa. Tietoaaineisto voi sisältää henkilötietoja, erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja.

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

3 Analogisen tietoaaineiston siirtäminen

Massadigitointiin tulevan analogisen tietoaaineiston siirtoprosessi muodostuu neljästä vaiheesta, joita ovat: siirrosta sopiminen, viranomaisvalmistelu, kuljettaminen ja siirron hyväksyminen.

Siirroissa noudatetaan aina voimassa olevaa Kansallisarkiston antamaa siirto-ohjeistusta.

3.1 Siirrosta sopiminen

Kansallisarkisto tekee siirtäjän kanssa sopimuksen massadigitoinnin palvelun käytöstä. Sopimus määrittää osapuolten väliset vastuut ja oikeudet tietoaaineiston siirtämiseen, digitaaliseen muotoon muuttamiseen ja käyttöön liittyen. Sopimisen yhteydessä siirtäjä määrittää, onko tietoaaineisto säilytys- vai arkistovaiheessa sekä milloin säilytysvaiheessa oleva tietoaaineisto siirtyy arkistovaiheeseen.

3.2 Viranomaisvalmistelu

Siirtäjän vastuulle kuuluu tietoaaineiston viranomaisvalmistelu Kansallisarkiston määrittämään siirtokuntoon. Viranomaisvalmisteluun kuuluvat välttämättömät toimet, jotka varmistavat tietoaaineiston todistusvoimaisuuden ja käytettävyyden digitaalisessa muodossa. Siirtäjän muodostamien, luetteloinnin ja kuvailun yhteydessä syntyvien, metatietojen avulla mahdollistetaan tietoaaineistojen käyttö digitaalisessa toimintaympäristössä käyttörajoitukset huomioon ottaen.

Viranomaisvalmisteluun kuuluvat muun muassa määrääikaisten asiakirjojen seulominen, siirrettävän tietoaaineiston järjestäminen sekä luettelointi ja kuvailu. Massadigitoinnin palvelun kautta siirrettävien tietoaaineistojen suojaamisessa ei tarvitse ottaa huomioon arkistokelpoisuutta.

3.3 Kuljetus

Siirtäjä vastaa analogisen tietoaaineiston kuljettamisesta Siirtäjältä Kansallisarkistoon. Siirtäjä vastaa tietoaaineiston kuljettamisesta todistusvoimaisuuden, säilyvyyden ja käytettävyyden sekä tietosuoja- ja tietoturva vaatimusten edellyttämällä tavalla ja sitoutuu toteuttamaan tietoaaineiston kuljettamisen yhdessä Kansallisarkiston kanssa sovitun aikataulun sekä Kansallisarkiston kuljettamiselle ja käsittelylle tiloissaan määrittämien ehtojen mukaisesti. Siirtäjä vastaa myös kuljetuskustannuksista.

Kansallisarkisto voi järjestää Siirtäjän pyynnöstä tietoaaineiston kuljetuksen Siirtäjältä Kansallisarkistoon. Kansallisarkisto laskuttaa järjestämistään kuljetuksista Siirtäjältä omakustannehinnan. Laskutettavasta kuljetuksesta sovitaan Kansallisarkiston ja Siirtäjän kesken erikseen.

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

3.4 Siirron hyväksyminen

Kun analoginen tietoaaineisto on kokonaisuudessaan vastaanotettu, Kansallisarkisto tarkastaa tietoaaineiston. Siirtotarkastuksella varmistetaan, että tietoaaineisto on Kansallisarkiston edellyttämässä kunnossa. Kansallisarkisto toimittaa hyväksymisestä siirtäjälle kirjallisen vahvistuksen (luovutustodistus).

Kansallisarkisto edellyttää, että siirtäjä korjaa tarkastamisen yhteydessä havaitut puutteet ja virheet. Jos havaitut puutteet ja virheet ovat merkittäviä ja niiden korjaaminen tulisi viemään paljon aikaa, sovitaan toimenpiteiden laajuudesta ja toteuttamistavasta siirtäjän kanssa erikseen.

Siirtäjän tulee huomioida, että vaikka siirto hyväksytään jo ennen tietoaaineiston digitointia, siirtäjällä säilyy vastuu viranomaisvalmistelun virheistä ja puutteista, jotka huomataan vasta digitoinnin yhteydessä.

4 Digitointi

Kansallisarkistoon massadigitoinnin palvelussa vastaanotettu analoginen tietoaaineisto muutetaan digitaaliseen muotoon. Digitointiprosessi muodostuu digitoinnin valmistelusta, skannauksesta, validoinnista sekä digitaalisen että analogisen tietoaaineiston loppukäsittelystä. Koko digitointiprosessissa noudatetaan Kansallisarkiston vaatimuksia analogisten kappaleiden hävittämiseen tähtäävästä digitoinnista. Kansallisarkisto vastaa kokonaisuudessaan digitoinnin aikana tehtävistä toimenpiteistä, eikä niistä peritä siirtäjältä maksua.

Massadigitoinnissa skannaus tapahtuu arkistoyksiköittäin, joiden sisältämät asiakirjat digitoidaan siirtäjän luomassa sisäisessä järjestyksessä. Digitointi toteutetaan tietoaaineiston sisältöä tai järjestystä muuttamatta. Skannauksessa muodostuneet kuvat (digitaaliset ilmentymät) validoidaan, jolla varmistetaan, että kuvat ovat virheettömät ja niistä on nähtävissä kaikki informaatio. Validoinnin lisäksi laadunvarmistusta tehdään massadigitoinnin palvelussa kaikissa vaiheissa erilaisin toimenpitein, mikä varmistaa digitoinnin lopputuloksen luotettavuuden.

Digitointiprosessi sisältää kuvatiedostojen tuottamisen lisäksi myös kuvien sisällöntunnistusta, jossa voidaan tehdä mm. tekstintunnistusta, kuvan lukusuunnan tunnistusta, tyhjien sivujen tunnistusta, tietoaaineiston rakenteiden (esim. aktien) tunnistusta tai automaattista metatietojen rikastamista. Käytettävät tunnistusmenetelmät riippuvat tietoaaineiston tyypistä ja tietoaaineiston sisällöstä, joka voi vaikuttaa tunnistuksen laatuun.

4.1 Digitaalisen tietoaaineiston siirto pitkäaikaissäilytykseen

Massadigitoinnin palvelussa muodostunut digitaalinen tietoaaineisto metatietoineen siirretään Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin palvelujärjestelmään edelleen käsiteltäväksi säilyttämistä ja käyttöä varten. Siirron yhteydessä digitaaliselle tietoaaineistolle tehdään teknisiä tarkastuksia, joilla varmistutaan, että tietoaaineisto täyttää pitkäaikaissäilytyksen vaatimukset ja tietoaaineisto noudattaa Kansallisarkiston hävittämiseen tähtäävän digitoinnin vaatimuksia. Mikäli

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

tietoaaineistossa havaitaan siirron yhteydessä virheitä, vastaa Kansallisarkisto tietoaaineiston korjaamisesta ja sen uudelleensiirtämisestä.

4.2 Analogisen tietoaaineiston hävittäminen

Kansallisarkisto vastaa digitoinnin jälkeen digitaaliseen muotoon muutettujen tietoaaineistojen analogisten ilmentymien hävittämisestä varoajan jälkeen.

Hävittäminen voidaan tehdä, kun digitaaliset ilmentymät ovat pitkäaikaissäilytyksessä ja niiden säilyvyys ja käytettävyys on varmistettu. Hävittämisestä informoidaan siirtäjää, mikäli tietoaaineistot ovat säilytysvaiheessa.

4.3 Tietojen antaminen digitoinnin aikana

Siitä hetkestä, kun analoginen tietoaaineisto on kuljetettu Kansallisarkiston tiloihin ja ennen kuin tietoaaineisto on siirtäjälle digitaalisesti käytettävissä siihen tarkoitetun Astia-käyttöliittymän kautta, Kansallisarkisto vastaa tietopyyntöjen käsittelystä siirtäjälle. Edellä mainittuna aikana tietoaaineistoon kohdistuvat tietopyynnot ovat siirtäjälle maksuttomia.

Tietojen antamisen vastuut ja toteuttaminen on kuvattu tarkemmin massadigitoinnin palvelua koskevan sopimuksen liitteessä.

4.4 Tietoaaineiston hyödyntäminen

Kansallisarkisto voi hyödyntää massadigitoinnin palvelussa tietoaaineistoja palvelun kehittämiseen, tietoaaineistojen laadun ja säilyvyyden varmistamiseen sekä saatavuuden ja käytettävyyden edistämiseen. Kansallisarkiston tavoitteena on kehittää koneoppimiseen pohjautuvia menetelmiä, joiden avulla tietoaaineistoista voidaan automaattisesti tunnistaa esimerkiksi skannauksesta johtuvat virheet.

Kehitystyön mahdollistamiseksi Kansallisarkisto voi hyödyntää tarkoitukseen soveltuvia tietoaaineistoja koneoppimismallien kouluttamisessa. Tietoaaineistoa käsitellään tässä yhteydessä samassa tietoteknisessä ympäristössä ja samojen tietoturvaperiaatteiden mukaisesti kuin muutakin massadigitoinnissa käsiteltävää tietoaaineistoa.

5 Digitaalisen tietoaaineiston säilyvyyden varmistaminen ja käyttö

5.1 Digitaalisen tietoaaineiston säilytys

Kansallisarkisto vastaa massadigitoinnissa muodostuneen digitaalisen tietoaaineiston säilyttämisestä sähköisen arkistoinnin palvelussa, jonka tarkoituksena on digitaalisten tietoaaineistojen todistusvoimaisuuden ja käytettävyyden varmistaminen, tietoturvallinen säilyttäminen ja arkistointi sekä viranomaistoiminnan ja tutkimuksen tarpeiden huomiointi.

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

5.2 Digitaalisen tietoaaineiston käyttö

Digitaalisten tietoaaineistojen käyttö tapahtuu Kansallisarkiston tarjoamassa Astia-käyttöliittymässä itsepalveluperiaatteella. Astia tarjoaa siirtäjälle tietoaaineistojen haku- ja käyttöpalveluita, joiden perusteella siirtäjä voi hakea Astiasta tarvitsemansa tietoaaineiston. Astia tukee yleisimpiä selaimia, ja sen käyttö on maksutonta.

Käyttörajoitettujen tietoaaineistojen käyttö Astiassa edellyttää siirtäjältä sähköistä tunnistautumista (Virtu) sekä henkilökohtaista käyttöoikeutta tietoaaineistoon. Siirtäjällä tulee olla käytössään Virtu-tunnistautuminen sekä virtuPersonEntitlement-attribuutin välitys.

Tarkemmin Astian käytöstä on kerrottu Astia-kuvauksessa viranomaisasiakkaille.

5.3 Tietoaaineiston käytön palveluaika ja vasteajat

Astia on siirtäjille jatkuvasti käytettävissä lukuun ottamatta säännöllisiä huoltokatkoja sekä erikseen ilmoitettavia huolto- ja ylläpitokatkoja.

Kansallisarkisto käsittelee tietoaaineiston käyttöön liittyvät virheilmoitukset ja palvelupyynnöt tässä kuvatussa vasteajan puitteissa. Vasteaikaa noudatetaan kaikkien niiden siirtäjien kanssa, joilla on sopimus massadigitoinnin palvelusta.

Palvelupyyntöjen ja vikailmoitusten vasteaika tarkoittaa aikaa, jonka kuluessa Kansallisarkiston tulee ottaa asia käsiteltäväksi. Vasteaika alkaa normaalin palveluajan sisällä silloin, kun palvelupyyntö tai vikailmoitus on vastaanotettu ja päättyy siihen hetkeen, jolloin asian ratkaisu Kansallisarkistossa aloitetaan ja palvelun tekninen tuki kuittaa palvelupyynnön tai vikailmoituksen vastaanotetuksi. Normaali palveluaika on Kansallisarkiston virka-ajan puitteissa arkipäivisin.

Vasteajan pituus riippuu palveluajan tai vikailmoituksen kiireellisyysluokituksista (ks. taulukko 1). Palveluajan ja palveluvasteen määrittelyssä on sovellettu JHS 212 -suositusta.

Taulukko 1. Vasteajan kesto.

Luokitus	Kuvaus	Vasteaika palveluaikana
Laajavaikutteinen	Palvelun toimintoa tai ominaisuutta ei voi käyttää tai palvelun käyttö on muuten olennaisella tavoin häiriintynyt.	1 työpäivä
Kohtalainen	Palvelun osa tai toiminto ei toimi sovitun mukaisesti ja aiheuttaa vakavaa hidastumista palvelussa.	2 työpäivää
Vähäinen	Toiminnallinen häiriö tai palvelun toiminnallinen puute, jonka merkitys	5 työpäivää

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

	on vähäinen ja se ei vaikuta palvelun normaaliin käyttöön.	
--	--	--

6 Palvelun tietosuoja ja tietoturva

Tekniset ja organisatoriset turvatoimet toteutetaan Kansallisarkiston tietoturvapoliittikan mukaisesti (KA/6780/27.01.00/2025).

Tarvittaessa Kansallisarkisto ja siirtäjä laativat osana siirroista sopimista riskiarvion, jossa kartoitetaan ja arvioidaan tietoineiston analogisesta muodosta digitaaliseen muotoon muuttamiseen sisältyviä riskejä.

Palvelun ylläpidossa ja kehittämisessä huomioidaan riittävät suojatoimet, joita ovat esimerkiksi tekniset tietoturvatimenpiteet, kuten salaus ja lokitiedot. Hallinnollisina suojatoimina palvelussa toteutetaan muun muassa tietojen käsittelyn rajaaminen vain henkilöille, joille se tehtäviensä puolesta kuuluu, sekä huolehditaan salassapitovelvollisuuksien toteutumisesta. Kansallisarkisto huolehtii tarvittavan koulutuksen ja ohjeistuksen antamisesta tietojen käsittelyyn osallistuvalla henkilöstöllä. Massadigitoinnin palvelussa hyödynnettävistä järjestelmistä on laadittu tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi. Kansallisarkisto toteuttaa säännöllisesti ulkopuolisen tahon tietoturva-auditointeja massadigitoinnissa hyödynnettäville tietojärjestelmille.

7 Maksulliset lisäpalvelut

7.1 Maksullinen kuljetus Kansallisarkistoon

Kansallisarkisto voi järjestää Siirtäjän pyynnöstä tietoineiston kuljetuksen Siirtäjältä Kansallisarkistoon todistusvoimaisuuden, säilyvyyden ja käytettävyyden sekä tietosuoja- ja tietoturvavaatimusten edellyttämällä tavalla sekä yhdessä Siirtäjän kanssa sovitun aikataulun mukaisesti. Kansallisarkisto laskuttaa järjestämistään kuljetuksista Siirtäjältä omakustannehinnan. Laskutettavasta kuljetuksesta sovitaan Kansallisarkiston ja Siirtäjän kesken erikseen.

7.2 Puutteellisesti valmisteltujen analogisten tietoineistojen korjaaminen

Jos digitoinnin yhteydessä huomataan, että viranomaisvalmistelu on toteutettu puutteellisesti, voidaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet tehdä siirtäjän kustannuksella, jolloin Kansallisarkisto veloittaa työstä Kansallisarkiston hinnaston mukaisesti. Erikseen laskutettavasta työstä sovitaan aina erikseen siirtäjän ja Kansallisarkiston kesken.

7.3 Digitaalisten tietoineistojen toimittaminen erikseen siirtäjälle

Kansallisarkisto voi siirtäjän pyynnöstä toimittaa siirtäjälle digitaalisen tietoineiston tai sen osan fyysisellä tallennusvälineellä. Kansallisarkisto veloittaa toimitettavan digitaalisen tietoineiston muodostamiseen tehdystä työstä erikseen laadittavan sopimuksen perusteella.

KANSALLISARKISTO

KA/18717/29.00/2025
Massadigitoinnin palvelu
versio 2.0, 10.9.2025

Kansallisarkisto voi toimittaa siirtäjälle vain säilytysvaiheessa olevaa digitaalista tietoaaineistoa. Arkistovaiheessa olevaa tietoaaineistoa ei toimiteta siirtäjälle erikseen.

8 Vastuunjako siirtäjän ja Kansallisarkiston välillä

Taulukossa kaksi on kuvattuna tiivistetysti edellä kuvatut massadigitoinnin palveluun sisältyvät vaiheet ja vastuun jakaminen siirtäjän ja Kansallisarkiston välillä.

Taulukko 2. Vastuunjakotaulukko.

Tehtävä	Siirtäjä	Kansallisarkisto
Siirrosta sopiminen	X	X
Siirron ohjaus		X
Siirrettävän tietoaaineiston viranomaisvalmistelu (kuten inventointi, järjestäminen, seulonta, luettelointi ja kuvailu, nimiöinti)	X	
Kuljetuksen suunnittelu ja toteutus	X	
Siirron tarkastaminen ja hyväksyntä		X
Digitointi		X
Digitaalisen tietoaaineiston siirto säilytykseen		X
Digitaalisen tietoaaineiston säilyttäminen		X
Tietojen antaminen analogisesta tietoaaineistosta siirtäjälle digitoinnin aikana		X
Tietojen antaminen digitaalisesta tietoaaineistosta säilyttämisen vaiheessa	X	
Tietojen antaminen digitaalisesta tietoaaineistosta arkistoinnin vaiheessa		X
Digitaaliseen muotoon muutetun tietoaaineiston analogisen säilytysmuodon hävittäminen		X

9 Lisätietoja

Massadigitoinnin palvelusta saa lisätietoja Kansallisarkiston kotisivuilta viranomaisille suunnatusta osiosta [Massadigitoinnin palvelu](#).